

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIJA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Un organ

tuturor preoților din metropolie.

Congresul preoțesc l-a hotărât, dar nu-l Gavril. Și dacă nu-l avem, e o mare păcat pentru noi. Dintre sutele de motive ne poruncesc să-l scoatem și dintre le, cari ne arată cu degetul paguba că le, cari ne arată cu degetul paguba că scoatem amintesc:

1. El e înainte de toate cerința che- elor noastre pastorale. Vremile schim- rica și, frământările prin cari trecem ne nătate în cale probleme pastorale, cari cer atiri mai bune, îndrumări, povățuiri roce mai dese. Curente vremilor și nilor, cari cearcă să bage otravă în cest ptul și sufletul oilor noastre, ne mână l din și ele, ne fac să simțim lipsa unei ificații niri zilnice a noastre a tuturor, unde onctur e povățuim unii pe alții, să căutăm teren e, mijloace potrivite pentru păstoria icului olos.

2. El e o cerință a organizării noastre, ea pr rângerii noastre în o singură tabără. să se te declamările noastre cu „strângerea rătă arilor“, cu „munca unită“, „prin noi ne“ sunt flori frumoase cari să scutură rod pe drumuri — până nu vom a organul nostru.

Așa cum suntem acum e pilda cea grăitoare despre lipsa noastră de or- izare. Cu adevărat unde ne întâlnim toți? Care și unde este întâlnirea stră intelectuală? Care organ ne în- ește pe toți? Nici unul, nici bisericesc politic. De vrei să scrii ceva de în- s pentru toți, de vrei să faci o direc- din scrisul tău, trebuie să alergi la iu, Arad, Caransebeș, mâne la Cluj, de, să ceri loc în organele de acolo. a atunci îți vor afla toți îndemnul.

Ca preot tiner cu durere și desamă- mi-a duc aminte și mă gândesc că avut colegi în seminar, cu cari am mâna la despărțire să ne întâlnim mai curând în viață, în zgorul lui stos.

Despre unii nu mai știu nimic, despre am auzit că sunt prin dieceza Ara- ui sau prin Bănat. Știu că și ei poartă'n condet ca și mine dorința sfântă de a ne i Să, de a ne întâlni intelectualmente un- ea în va. Un coleg ardelean dus ca preot în nat, dela un poporean călătorpe acolo ciubere a aflat despre mine și acum dă 11 ani de despărțire îmi trimite o Isoare duiosă, care începe cu vorbele

„perduți am fost și ne-am aflat“. Da! așa cum suntem azi, suntem perduții unii față de alții, suntem și locuim par'că în 3 con- tinente diferite.

3. El e o cerință politică. Mai de mult când eram în Egipt rojul nostru politic eră numai unul singur: să scoa- tem poporul la alegere pentru „candida- tul nostru“. Azi avem politica noastră mai largă și vedem cum curente, chemări, grupări politice diferite să adresează și chiamă pe poporul cel păstorim noi. În fața curentelor și partidelor politice cu adevărat noi nu avem nici un fel de orien- tare. Nu avem organul nostru, păreri, vederile noastre și ca mâne ne vom trezi divizați și împrăstiați și noi și oile noastre prin toate staulele grupărilor politice. Nu vreau să zic că organul nostru ar avea menirea să ne strângă pe toți, să ne ia dinapoi cu băta a ne băga în un singur staul politic. Convingerea fiecăruia trebuie respectată, dar orientările, sfătuirile, chib- zuințele noastre politice la tot cazul ne-ar fi de mare folos. Până nu vom avea or- ganul nostru ca putere, forță politică nu ne vom putea valida. Nu vedeți, că mulți din „domnii nostri“ au apucat năravuri vechi și rele? Foarte mulți în politică numai atunci ni să adresează nouă, când trebuie să le scoatem poporul la aiegeri dietale, congresuale, când trebuie să scoa- tem poporul la serbări etnografice să ne fotografăm și noi acolo. Oare n'a sosit vremea să ne mai sfătuim și noi pentru cine să mai plecăm cu poporul la ale- gere și să mai spargem din „idolii“ Egi- ptului de eri, cari s'au cam îngrășat și ne- au uitat pe noi și poporul?

4. E cerința regenerării, premenirii stărilor noastre morale și bisericești. Cu- rentul de premenire s'a pornit și ne-a adus un triumf, o bucurie tuturor: mitro- politul Nicolae. S'a dat și luptă pentru acest triumf.

Sufletește și noi am luat parte. „Fac- torii“ ne-au agitat, ne-au frământat și pe noi dar — afară de „Gazeta Poporului“ — noi n'am avut graiul nostru al tuturor. Avuserăm noroc cu luminații nostri pro- fesori universitari, altcum nu știu ce ar fi fost.

Lupta începută nu e gata. „Boala“ mai poate reacționa, „factori“ și „înțe- legeri“ ne mai pot eși în cale. Credem noi că pe toate le vom putea birui prin convocări de congrese? Niciodată.

Și apoi și ca lucrare pozitivă ane- voie va merge premenirea fără organ.

Nici „Asociația“ (ideia Caseilor culturale o lansează acum și partidele politice) nici „rezoluțiile“ congresului nu pot avea rezultatul nădăjduit tocmai din această pricină.

5. Dar organul nostru nu e numai o cerință pastorală, politică sau de pre- menire: el e o necesitate zilnică, e lipsa graiului nostru de toate zilele. Fără el suntem o tagmă istorică dar „fără graiu“ (cum zicea părintele I. Crăciun). Trecând prin aceste vremuri de prefacere atâtea am avea de spus — dar n'avem graiu. Atâtea găluște ni să dau și pe toate le înghițim mereu tăcând — pentru că n'a- vem graiu. Deatâtea ori atâtea celea am avea de spus, dar n'avem graiu să le spunem, n'avem graiul nostru al tuturor și toate cele ce să aud, sau să scriu dela noi și despre noi sunt numai fragmente.

6. În ce haină de formă și de fond s'ar prezinta organul nostru? Potrivit ar fi ziar bisericesc, cultural, politic în care să predomineze chestiile, problemele pas- torale, bisericești, școlare.

Toate mișcările culturale, politice să fie trecute, văzute și apreciate prin prisma și proba credinții, moralului, bisericii lui Isus.

Până vor sosi vremi mai ușoare zia- rul ar putea fi deocamdată tri-sau bisăp- tământal — dar nu mai săptămânul e prea puțin.

Va obiecționa cineva. Toate's bune, toate's foarte adevărate, dar vremile grele și tulburi de azi fac imposibile orice miș- cări mai ales tipografice. Socot că toc- mai în vremile tulburi de azi avem lipsă de o îndrumare unitară. Tocmai când e întunerec și vifor avem mai mare lipsă de un far luminos, o călăuză orientătoare. Și iarăși socot că nimica nu-i imposibil dacă e voință de a munci și jertfi. Cetesc ziarul „Dacia Traiană“. S'a născut și trăește în aceste vremi grele. E așa de luminos tipărit cu slovele și tipariul tipo- grafiei noastre arhidiecezane din Sibiu. Mă gândesc, noi miile de preoți, n'am putea scoate un așa ziar al nostru?

Într'o bună, cât mai apropiată zi n'am putea subscrie câteva mi de acțiuni, sau n'am putea strânge abonamente înainte și în cealaltă zi să plece din Sibiu sau din alt loc spre noi organul nostru: călăuza, orientarea atât de mult simțită, dorită și necesară în aceste vremuri grele de pre- facere?

Aveți cuvântul fraților preoți
Vidra de sus la 14. Martie 1920.

Iosif Trifa, preot.

Reorganizarea Mitropoliei transilvane.

(Urmare.)

VI.

Până în zilele de acum, Biserica noastră, la îndeplinirea celor sfinte, a avut parte de concursul auxiliar al învățătorilor confesionali, cari erau și sunt și cantori. Acum însă când e de prevăzut, că problema culturală a învățământului profan va trece dela Biserică între atribuțiile Statului Român, trebuie să ne gândim și la eventualitatea, că învățătorii noștri de până aici, în al căror sin se manifestă de mult pornirea de a se desface de obligațiile cantorale, vor trebui înlocuiți de cantori de profesiune.

În acest caz, ca cel mai defavorabil, Biserica trebuie să se ocupe și cu ideea, de a înființa una sau unele școli cantorale, pentru a ne putea avea astfel asigurat contingentul de cantori, absolut indispensabili în viața liturgică a Bisericii noastre.

VII.

În restimpul de până aci al vieții noastre constituționale bisericesti dela Statutul organic încoaci, cu deosebire două ramuri de viață bisericască specifică au fost scăpate din vedere și anume: Chestiunea predicii, incluzive și a catehizării poporului și paralel cu această chestiunea păstoririi sufletești. Tot ce s'a putut face până acum în aceste două direcțiuni de către organele administrative bisericesti, au fost numai lucrări de inițiativă mai mult întâmplătoare, decât sistematică și consecventă, cari s'au pierdut prin arhivele consistoriale, fără vr'un folos real, în raport cu mântuirea sufletească a credincioșilor.

Acum însă a sosit vremea, când trebuie să ne îngrijim de menajarea sistematică a acestor două capitale chestiuni — mai bine zis: îndatoriri sfinte ale Bisericii. Prin catehizarea celor mici, prin predicarea celor mari și prin păstoria acestora s'ar ajunge, de-o parte, că cuvântul lui Dumnezeu s'ar propovădui în mijlocul credincioșilor mai s'aruiitor și mai efectiv și, prin aceasta, s'ar realiza mai ușor și problema pastorației sufletești, care culminează în interesul de a ne forma un nou popor, credincios lui Hristos și ascultător de Biserica noastră străbună.

Pentru realizarea acestor necesități, s'ar cere a se înființa la Consistoarele eparhiale, — deci și la P. Ven. Consistor mitropolitan — câte o secțiune sau rezort special, unul pentru catehizarea și predica în popor și altul pentru problema de pastorațiune.

Oficialii, cari să provadă agendele acestor rezorturi — dar nu numai ca acte de birou, ci și ca propagandă în mijlocul clerului pastoral — ar putea să fie recrutați din sinul clerului cathedral, despre a căruia organizare s'a vorbit mai sus.

Dacă aceste s'ar face, atunci clerul pastoral, care până aci a fost lăsat din aceste puncte de vedere în bătaia vânturilor și pradă orientării defectuoase ce a adus-o din școlile noastre teologice în viața pastorală, ar primi cel mai binecuvântat și mai efectiv sprijin, care până aci i-a lipsit cu desăvârșire și care, în viitor, i-ar facilita împlinirea chemării.

Aci se mai poate adăuga un cuvânt: în lumea de azi și mai ales în viitor, numai acei factori răzlesc a învinge greutățile vieții și a-și face chemarea pe deplin, cari trăesc — în loc de o viață răleată — o viață organizată.

Clerul nostru inferior, până acum, s'a putut afirma prea puțin între altele, pentru că în cadrele statutului organic, n'a avut o organizație particulară a sa cum au de ex. preoții din Bucovina și din alte Biserici ortodoxe și eterodoxe. De aceea Biserica va trebui să încuviințeze și să promoveze ideea acestei organizații și la clerul nostru inferior. În cadrele acestei organizații apoi ar putea — și chiar va trebui — să se proiecteze ținerea conferințelor preoțești, cari să se ocupe nu numai de mizeriile vieții preoților, ci și cu probleme bisericesti, pastorale, catihetice, predicatoriale, liturgice, sociale, religioase morale și altele.

VIII.

În lumea de azi, mai ales în cea a viitorului, când, în o și mai deplină măsură, tiparul va avea să poarte lupta în viață, va trebui ca Biserica să ajungă la conștiința îndatoririlor sale de a lupta și pe calea tiparului împotriva stricăciunii lumii.

Deci un serviciu de propagandă prin tipar, pentru apărarea Bisericii și pentru a promova viața religioasă-morală a credincioșilor, va trebui să se organizeze fără de întârziere. Iar pentru înfăptuirea acestei propagande e predestinat P. Ven. Consistor mitropolitan, căruia va trebui să i-se atașeze un rezort de acest feliu.

(Va urma.)

Nr. 232 — 1920.

A p e l

cătră despărțămintele și agenturile „Asociațiunii”, cătră autoritățile noastre bisericesti, militare și civile, cum și cătră întreg publicul nostru românesc.

După o iarnă grea și îndelungată a sosit, în sfârșit, și primăvara neamului românesc. Ea nu ne-a adus, însă, numai zile pline de lumină și căldură, ci totdeodată și multe și mari îndatoriri. Ea reclamă dela noi muncă înzecită, de cum eram obișnuiți să săvârșim în timpul iernii geroase.

Glia străbună este înțelenită, sufletele în mare parte amorțite și, în zorii deșteptării la o viață nouă, ochii noștri, cuprinși de somnul de veacuri, abia de aici înainte vor începe a se deprinde mai înadins cu lumina binefăcătoare a culturii, care, în locul prim, înalță, nobilitează, întărește și perpetuiază viața popoarelor.

Profitând de mărețele zile ale acestei dulci primăveri, „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” și-a anunțat, prin adunarea sa generală, ținută în 10 și 11 Ianuarie a. c., reluarea tuturor îndeletnicirilor sale, în rând cu celelalte instituții culturale și mână în mână cu Liga culturală și cu celelalte societăți similare, alcătuite pentru răspândirea culturii în masele largi ale poporului.

Și, dacă această veste o anunțăm și prin șirele de față, este, pentruca chemarea noastră la munca culturală să pătrundă pretutindeni, să deștepte și să angajeze la cea mai folositoare lucrare toată suflarea românească din provinciile Daciei superioare.

Și credem, că această chemare nu o putem face mai bine, decât reimprospătând în câteva liniamente generale: ce a ținut și înfăptuit până acum societatea noastră, cu puținele mijloace de care a dispus, și ce-și propune să înfăptuiască ea în viitor, cu mijloacele ce le așteaptă dela întreg publicul nostru.

Timp de 59 ani, această instituție ste în jurul său tot ce Ardealul și dela Banatul, Crișana, Sătmarul și Maramuruș au avut mai de seamă, ca gândire și simsc mănescă

Din lucrările instituțiunii noastre, cîte tate literară, remarcăm:

1. Disertațiunile publicate în „Analisa” revista „Transilvania”, redigiată un șir de ani de mult merituosul G. Barițiu;

2. Puplicarea cătorva lucrări de specate

3. Premiarea cătorva scrieri litenoc, valoare;

4. Intemeierea unei biblioteci centrasiderabile;

5. Înființarea unui Muzeu istoric-etno, v.

6. Intrunirea unui grup de cărturari în S literare-științifice, care dau mână de ajuto te

Mai mult a izbutit, însă, „Asociațiun fi celelalte terene de a ține, ce-și alesese, V

1. A împărțit și împarte un număr în să de stipendii tinerilor dela școlile secunecald superioare;

2. A ajutat un număr mare de utculi învețe meseriile mai de lipsă și a dat P ajutoare și elevilor dela școlile de cștan

3. A ajutat și ajută câteva școlile lip di mijloace și a înființat cu jertfe foarte mașimțivilă de fete din Sibiu;

4. „Asociațiunea” a năzuit însă să pmi în prima linie, cu ajutorul despărțăminte s agenturilor sale, în toate staturile popor și drumând și sfătuind, învățând și admoni. adunări și prelegeri populare, prin înfiinNa biblioteci și însoțiri și prin publicarea tnelate tect populare și a unei serii de cărticele pe ale tineretului.

Sub egida „Asociațiunii” s'au ținut unent frumos de cursuri de analfabeți în diferite ct distribuindu-se gratuit abecedarele trebuindu și premiându-se instructorii acestor cursuntr

De importanță deosebită este înală făcut cu ajutorul d-lui V. Stroescu, pen și zestrarea a 3000 biblioteci satești cu câtevaleu alese de însuși marele mecenat, care scrietân preună cu altele, puse la dispoziție de „are țiene” cu ajutorul Consiliului Dirigent, ace distribui comunelor în primăvara anului p

Peste 100.000 ex. de cărți popo) d distribuit societatea noastră, în cea ma) c parte gratuit, soldaților noștri dela frontiver spitale, în timpul îndelungatului războiui și căru capăt am ajuns, cu ajutorul lui Dum) p într'un chip așa de fericit.

Dar, pe lângă cele amintite până aci, „tio țienea” și-a câștigat un merit indiscutabete caracterul ambulant al intrunirilor sale. rtiiv

Ea a făcut pe Români din diferitele S ale țării să se cunoască unii pe alții, i-a ad să lucreze împreună și să se stimeze unii p va i-a învățat să-și prețuiască și să-și cultive E a a susținut vic scânteia națională, chiar și. I unde era primejdie a se stinge; a aplanat s trastele sociale și confesionale; ne-a deplui ne simți cu toții fii aceluiași popor și dă a același ideal: asigurarea existenței și în s materială, morală și culturală a neam în care facem parte.

Chiar dacă „Asociațiunea” nu ar fi o) r alte rezultate mai concrete, totuși din p) o de vedere amintit mai pe urmă, ar merita) E stima, toată recunoștința și, mai ales, tot sp) E

Lucrările amintite până aci, cu to) bii riurința lor binefăcătoare asupra propășim, me mului nostru, le putem considera, totuși, ma ca un început de muncă culturală. Ast) a s vederea scopului măreț ce îl urmărește, „ țienea” e hotărâtă să-și continue lucrarea, mai multă putere și cu mai mult avânt-um fericita eră a României unite și întregite. ațiu

Ea e convinsă, că consolidarea, în) fru și prosperarea crescândă a patriei noastre fo gite este condiționată de înaintarea stării te rale a poporului nostru, a aceluia delent m, mai ales.

Cultura românească va trebui se factm, țări din cele mai mari; ea nu va avea căto datoria să crească românește pe ceice ar) A apropie mai întâi setoși de isvoarele cult) tr va trebui să mulțumească, să sature și suent acelora, cari au baut până acum din la) la străine.

tituție este, însă, evident, că singura școală română din oraș nu va fi în stare, prin opera de educație arădiană națională ce va face, să aducă suflet și simț în toate păturile poporului nostru. Mai acum, în cele dintâi decenii ce vor urma, stre, cîte neamuri din țară ne vor fi încă vreme igată superioare în privința culturală. Astfel, „Anahsingură nu va putea aduce progresul atât în șirul dorit.

Deci, pentru triumful culturii naționale, este o spece imperioasă la noi de colaborarea în „Asociațiunea românești din Dacia superioară”, în „Asociațiunii”.

„Asociațiunea”, continuându-și lucrarea în va stării din toate puterile, cu mijloacele

ric-etc vor pune la îndemână:

arari în „Să facă o nouă arondare a despărțiminte-

te ajută temeiul principiului ca teritorul despărțiminte-

cialitate să nu fie prea mare, ca astfel lucrarea

oiațiun fie cu atât mai concentrată și efectivă.

lesese. Va stării, ca în fiecare comună româ-

măr în să avem o agentură a „Asociațiunii” și o

secunecă populară, iar cu timpul câte o Casă

ală, în care să fie adăpostite toate socie-

de uculturale și economice din comună.

a dati. Pentru intelectualii din sediul fiecărui

de cămănt la care gravitează întreagă cărtură-

oale în din împrejurime, „Asociațiunea” proiecte

te maînființarea a câte unei biblioteci regionale,

unui muzeu, care să fie icoana fidelă a

ă să păi respectiv, și a câte unei Case Naționale

ăminte să se concentreze întreagă viața culturală,

popor și economică a despărțământului.

dmonii. În acelaș timp se planuește lărgirea

înființarea Naționale centrale, deosebi a încăperilor

ea tinate să adăpostească colecțiile meru creș-

cele pe ale Muzeului și Bibliotecii centrale.

i. „Asociațiunea” va strădui să vină, prin

inut mentanții, și în deosebi prin conferențiarii

erite ot mai adeseori în atingere cu poporul,

trebuladu-l și indemnându-l la îmbrățișarea tu-

cursurîntreprinderilor folositoare: o lucrare mai

ste înală a pământului, o îngrijire mai bună a

cu, pen și a altor animale domestice, înființarea

câtevaieului de înșoțiri și reuniuni; de altă parte

re scrietând defectele și obiceiurile rele și pă-

de „are, incubate în popor.

gent, acest scop „Asociațiunea” crede să-l poată

anului și prin ținerea de conferențe felurite, anume:

popor) conferențe (prelegeri) populare;

ea ma) conferențe pentru intelectuali, spre care

frontivem trebuință neapărată de conferențiar

ășboiși buni;

ai Dum) prin acordarea de premii;

1) prin expoziții: agricole, de vite, de por-

aci, ționale, de lucrări de artă, de jocuri, de

scutafetc, precum și prin concursuri muzicale

ale. rtive;

ferite). Sistemizarea în toate satele a cursuri-

i-a i adulți, și mai ales a cursurilor de anal-

unii va formă una din preocupățiunile de că-

cultive ale „Asociațiunii”.

hiar și. Pentru promovarea mai cu succes a

aplana și literaturii pe seama tuturor păturilor

a depului nostru, „Asociațiunea” va trebui să se

or și în să cu o tipografie și compactorie proprie,

și în să scoată, pe lângă cărțile destinate

neamul înuzestrarea bibliotecilor populare și re-

ar fi d) revista „Transilvania”;

din p) o revistă pentru popor;

merita) Biblioteca populară;

tot sp) Biblioteca tineretului;

) alte publicațiuni.

În legătură cu Internatul liceului de fete

biu s'a proiectat deschiderea unui curs

mentar de gospodărie și industrie de casă,

uma fetițelor noastre care n'au de gând

studii superioare.

ște, *

crarea.

avân.

um se vede din cele înșirate până aci,

egite. „Asociațiunea” are de scop îndeplinirea unui

ea, în frumos program de muncă, din care o

noastre a fost pus în lucrare de mai înainte, cu

stării te reale și mult promițătoare.

a del.

entru înfăptuirea în întregime a acestui

m, însă, avem neapărată trebuință, în lo-

se factm, de concursul tuturor cercurilor noastre

aveatătoare. Acestea pot face foarte multe

ice ac „Asociațiune” cu o singură vorbă, cu o

e cultă trăsătură de condeiu.

și s'entru dovedirea acestei aserțiuni, ne pro-

din d la următoarele fapte:

1. Căpitanul suprem de pe vremuri al

fostului district al Năsăudului, fer. Alexandru Bohățel, a înscris înainte cu 50 ani, în șirul membrilor fondatori și pe vieță ai instituțiunii noastre toate comunele din numitul district.

2. Acest frumos exemplu a fost urmat, acum de curând, de desp. Gherla, care la ultima sa adunare generală, toate comunele plasei Gherla, în număr de 42, le-a înscris în șirul membrilor pe viață ai instituțiunii noastre culturale.

3. Alt exemplu vrednic de urmat este acela al părintelui protopop Andreiu Ludu din Lăpușul unguresc, care a înscris în șirul membrilor acestei instituții pe toți preoții și învățătorii din protopopiatul Cetății de peatră, pe care îl conduce.

4. Toți funcționarii, până la unul, dela Direcțiunea financiară, dela Perceptoatul reg. de dare și dela Regia monopolurilor sfântului din Sibiu s'au înscris în rândul membrilor acestei instituții.

Iată 4 exemple, care urmate pretutindeni cu interes și dragoste, ne-ar putea da ca membri la „Asociațiune” toate satele și orașele noastre. întreagă preoțimea și învățătorimea noastră, pe toți funcționarii aflători în serviciile publice, și, pentruca să lucrăm solidar cu toții, întreagă ofițerimea noastră, atât de vitează pe câmpul de luptă.

Tărani, comercianții și meseriașii -noștri mai bine situați au datorința să între și dâșii în rândul membrilor fondatori, pe vieță s'au activi ai „Asociațiunii”.

Massa cea mare a poporului, care constă din sute de mii de știutori de carte, trebuie căștigată și ea, pentru „Asociațiune”, înscriindu-o între membrii ei ajutători.

Precum se vede din alăturatele liste pentru înscrierea de membri, „Asociațiunea” apelează la oamenii noștri cu înalte sentimente de dragoste de neam și totodată în bună stare materială, ca să se înscrie între membrii fondatori ai Casei Naționale centrale, în care se adăpostesc: Muzeul și Biblioteca centrală a „Asociațiunii”, care se desvoaltă din an în an.

Apelează, mai departe, la miile de intelectuali, care, cuprinși de dorul grabnicei noastre înaintări culturale, așteaptă cuvântul de chemare pentru a se înscrie între membrii fondatori ori pe vieță ai „Asociațiunii”.

Deasemenea stăruie, ca cei în situații favorabile să-și perpetueze amintirea prin întemeierea de fonduri și fundațiuni cu scop cultural, dintre care „Asociațiunii” i s'au încredințat până acum spre administrare un număr de 38.

De încheiere, repetăm apelul nostru cu cuvintele:

Oferiți „Asociațiunii”, cu toată dragostea și încrederea, mijloacele trebuincioase pentru îndeplinirea scopurilor sale mărețe și vieți pune astfel, o peat-ă trainică la temelie Statului Român și la progresul și fericirea neamului!

Sibiu, Martie 1920.

Biroul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”.

Andreiu Bârseanu,
prezident.

Romul Simu,
secretar admin.

INFORMAȚIUNI.

Noul metropolit la Arad. Nou alesul metropolit, pâr. Dr. Nicolae Bălan, înțarit fiind în scaunul metropolitan din partea M. Sale Regelui, a sosit Marți după Paști în orașul nostru, înșoțit de prof. Dr. Aurel Crăciunescu, pentru a primi din mâinile P. S. Sale părintelui nostru episcop Ioan, locțiitor de metropolit, treptele ierarhice monahale premergătoare hirotonirii într-un arhieru. În ziua sosirii pâr. metropolit a făcut vizite la prietini și cunoscuți, ear Miercuri a plecat cu P. S. Sa și pâr. Dr. Gh. Ciuhandu și prof. Dr. Aurel Crăciunescu la mănăstirea Hodoș-Bodrog, pentru a îmbrăca rasa călugărească. Tunderea într-un monah, premergându-i un noviciat de 2 ani, a săvârșit-o P. S. Sa. Noul metropolit și-a luat în călugărie numele de Nicolae. Joi în cursul

Sf. liturgii servite de P. S. Sa, în capela episcopescă, noul metropolit a fost hirotesit într-un protosincol, ear Vineri înaintat la treapta de arhimandrit. Sâmbătă seara s'a reîntors la Sibiu.

Serbarea Sf. Paști în Arad. În ziua dintâi a Sf. Paști a servit Sf. liturghie P. S. Sa părintele nostru episcop Ioan, asistat de protoiereii: Dr. Gh. Ciuhandu, M. Păcățian, Tr. Vățian și Dr. T. Botiș, parohul E. Crăciun și diaconul I. Cioara. La sfârșitul sfinteii liturghii P. S. Sa a rostit pastorală, ce a trimis-o de sfintele serbători fiilor săi sufletesți. Tot P. S. Sa a pontificat și la serviciile d-zești premergătoare din Joia, Vinerea și Sâmbăta mare. La serviciul înmormântării Domnului, oficiat Sâmbăta la orele 3 dimineața și al învierii, la 4 ore dimineața, au luat parte și corpul ofițerilor din garnizoana Arad, în frunte cu d-nii generali Lecca și Nicolescu, companiile de onoare și reprezentanți ai autorităților civile din localitate. S'a remarcat cu durere și de astădată absența intelectualilor români din Arad. Concursul dat de orchestra militară a înălțat fastul serviciilor înălțătoare. Cântările liturgice le-a executat frumos și înălțător corul compus din membrii corpului didactic primar din localitate, înființat și dirijat de măiestrul Atanasie Lipovan, subrevizor școlar. A doua zi a servit și predicat părintele protopop al Aradului Traian Vățian, asistat de preoții Vasilie Olariu și Eugen Crăciun.

† Dr. Ștefan Saghin. Facultatea teologică din Cernăuți a îndurat o grea pierdere prin trecerea la cele eterne a decanului și profesorului Dr. Ștefan Saghin. Adormitul în Domnul a făcut servicii prețioase bisericii un timp ca predicator la biserica catedrală din Cernăuți, mai apoi, după ce a făcut studii speciale la facultatea teologică a universității din Atena, ca profesor de teologia dogmatică specială. A muncit și pe terenul literar și a luat parte activă la toate manifestările politice și culturale ale fraților din Bucovina. A fost în mai multe rânduri decan al facultății și rector al universității. D-zeu să-l așeze între cei drepiți și aleși ai săi.

Cazuri de moarte. Societatea română din Arad a pierdut în săptămâna luminată doi membri valoroși și venerabili: pe d-na Sofia Beleş, văduva protopopului de pie memorie Vasilie Beleş, fostă prezidentă a Reuniunii femeilor române din Arad și jur și pe Alexandru Pecican, prezident al sedrii orfanale din localitate. Trecerea la cele eterne a venerabilei matroane, care și-a testat o parte din averea sa bisericii și a binemeritatului prezident a lăsat urme de adânci regrete în mijlocul românilor arădani. Odihnească în pace.

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă veteranul paroh Zaharie Miliian din Dezna, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare a concursului.

Dotăția: 1. 1/2 din sesia parohială. 2. 1/2 din intravilanele dela casa parohială. 3. 1/3 din birul legal și 1/2 din stolele legale. 4. Eventuala întregire de dotăție dela stat ce compete capelanilor.

Alesul va plăti darea după realitățile beneficiate de dânsul.

Este obligat alesul să conducă și oficiul parohial, având a rezolva toate restanțele oficiului, nu altcum este deobligat a catehiza la școala confesională fără alta remunerație.

Parohia este de clasa I, însă conform rezoluției cons. 471, 1920, intrucât nu se vor prezenta reflectanți cu cvalificație de clasa I, sunt admisi și concurenți cu cvalificație de clasa a II.

Dela reflectanții din alte dieceze se cere învoirea episcopului nostru diecezan spre a putea reflecta la aceasta parohie.

Rugărilor de concurs ajustate cu documentele prescise sunt a se înainta P. O. of. ppter. din Buteni, iar reflectanții pe lângă observarea § 32 din Reg. pentru parohii sunt poțiti a se prezenta în termenul concursual în bis. din Dezna pentru a-și arăta desteritatea în cântare, rituale și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *F. Roxin*, ppter.

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei **Fiscut** (Temesfűskut) protopresbiteratul Lipovei, în conformitate cu concluzul Ven. Consistor de sub Nr. 730 din 1920. se publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu parohia sunt: 1. Un intravilan de 800 st. lângă biserică. 2. Una sesiune de pământ în estenziunea folosită până aci. 3. Birul legal. 4. Stolele legale. 5. Eventuala întregire dela stat.

Alesul e îndatorat a solvi toate dările după întreg beneficiul parohial și a catehiza în școala confesională din loc, fără altă remunerațiune.

Parohia este de clasa a II-a, dela reflectanți se pretinde deci asemenea cvalificațiune, cari vor avea a-și subșterne recursele lor în termenul concursual P. On. Domn. Fabriciu Manuilă protopresbiter gr.-ort.rom. în Lipova (Lippa) ajustate cu documentele recerute precum și cu atestat despre eventualul serviciu prestat până aci, iar pe lângă observarea strictă a celor cuprinse în §. 33 din Regulamentul pentru parohii a se prezenta tot în termenul concursual în sf. biserică din Fiscut în vre-o duminică ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie, dar numai după ce vor dovedi protopresbiterului tractual, că posed cvalificațiunea prescisa, iar cei din alta dieceză, că au înalta încuviințare a P. S. Sale Domnului Episcop diecezan de a putea reflecta la aceea parohie.

Fiscut din ședința Comitetului parohial gr. ort. rom. ținută la 3/16 Novembre 1918.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuilă*, protopresbiter tractual.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei **Buzad**, cu filia Barița, protopresbiteratul Lipovei, în conformitate cu concluzul Ven. Consistor de sub Nr. 429/1920. prin aceasta se publică de nou concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele acestei parohii sunt: 1. Casă parohială cu grădină. 2. O sesie parohială de 34 jughere conform foaiei catastrale. 3. O grădină estravilană în mărime de 1/4 jugher. 4. Birul legal. 5. Stolele legale. 6. Eventuală întregire dela stat. Din venitul parohial jumătate compete văduvei preotese în senzul §-lui 26 din reg. pentru parohii, până la 19 Octomvrie (1 Noemvrie) 1919. Alesul are să supoarte dările publice în măsura venitului ce beneficiază.

Parohia e de clasa a III-a, deci reflectanții au să dovedească, că posed asemenea cvalificațiune, iar recursele ajustate cu documentele recerute în original și atestat despre serviciul prestat până aci și adresate comitetului parohial gr.-ort. rom. din Buzad, să le subștearnă P. On. oficiu protopopesc gr.-ort. rom. din Lipova (Lippa), îndatorati fiind a se prezenta în sf. biserică din loc în cutare Duminică ori sârbătoare — sub durata concursului, pe lângă stricta observare a celor cuprinse în §-ul 33 din Reg. pentru parohii — spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie, dar numai după ce vor dovedi protopresbiterului tractual că posed cvalificațiunea recerută, iar cei din alta dieceză, că au înalta încuviințare a P. S. Sale dlui episcop diecezan de a putea reflecta la această parohie.

Buzad, din ședința Comitetului parohial gr.-ort. rom. ținută la 26 Decemvrie 1918 (8 Ianuarie 1919).

Comitetul parohial.

În conțelegere cu *Fabriciu Manuilă*, protopresbiter tractual.

—□—

2—3

Devenind vacantă, stațiunea învățătorescă cantorală din **Dioci** comitetul parohial subscris publică concurs cu termen de alegere de **30 de zile** dela prima publicare în revista „Biserica și Școala”, cu următoarele emolumente: 1. În bani gata 852 cor. 28 fil. solviți din cassa cultului. 2. 960 litre grâu, 720 litre cucuruz. 3. Relut de fân 44 cor. 92 fil. 4. 32 m. lemne pentru școală

și învățător aduși la școală. Intregire de salar se va cere dela statul român. 5. Scripturia 20 cor. 6. Pentru conferință 24 cor. 7. Venite cantonale cvartir cu două chilii, culină, câmară. prvință stalog, una grădină de 600□.

Pentru aceste emolumente învățătorul ales are să instrueze elevii în cântare și a-i conduce la sfânta biserică. A instrua și conduce corul tânărimii, pentru acest din urmă va fi remunerat după merit. Reflectanții ause producă:

1. Atestat de botez. 2. Diploma de învățător. 3. Atestat de serviciu și de conduită dela inspectorul tractual. Reflectanții sunt datori a se prezenta în o Duminică ori sârbătoare în sfânta biserică spre a-se face cunoscuți poporului.

Recursul ajustat cu aceste documente adresat către comit. parohial din Dioci, să se trimită Prea. On. of. protopresbiterat gr. or. rom. în Buteni.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *F. Roxin* protopr.

—□—

3—3

Pentru deplinirea parohiei vacante de clasa doua din **Tornea** se publică concurs cu termen de **30 zile** computat dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Alesul va beneficia de: a) sesiunea parohială, constătătoare din 24 1200/1600 jughere catastrale; b) birul legal în naturalii; c) stolele legale; d) eventuala întregire dela stat.

Alesul va suportă toate contribuțiile după venitele parohiale.

Va catehiza în școala parohială fără altă remunerațiune. Doritorii de a reflecta la acest post, recursele lor adresate comitetului parohial din Tornea, ajustate cu documentele de cvalificațiune de parohii de clasa a doua, conform concluzului sinodului eparhial 84/1910, au să le înainteze P. On. oficiu protopopesc din Arad în termenul concursual, în care restimp, pe lângă încuviințare prealabilă a protopresbiterului tractual și dovedirea că întrunesc toate condițiunile concursului, vor avea să se prezinte în sf. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în rituale și oratorie. Întrucât reflectanții vor fi din alta dieceză, vor avea să dovedească că au consimțământul Consistorului respective al episcopului diecezan.

Întrucât nu s'ar afla reflectanți cu cvalificațiune de clasa doua, să vor admite la concurs și cei cu cvalificațiune de clasa treia.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Traian Vașian*, m. p. protopresbiter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului **învățtorescantoral** din **Săcădat** protopresbiteratul Peștesului prin aceasta se publică Concurs din oficiu cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Venite: 1. Cvartir liber, constătător din 2 chilii, bucătărie, câmară și apartinențele și 3/4 jugher grădină.

2. Pământ, parte arător, parte fânațe: 3 jugh. cat.

3. 600 cor. dela comuna bisericească.

4. Ajutor dela statul Român, ca întregire a salarului învățătoresc.

5. La mormântări pentru om mare 10 cor., la mort mic 4 cor.

Alesul va prevedea și cantoratul, va înființa cor și va conduce elevii la sfânta biserică.

Doritorii de-a ocupa acest post, cererile lor de concurs să le adreseze comitetului parohial din Săcădat, și să le înainteze Prea On. oficiu protopresbiterat în Tileagd, având dânsii a se prezenta în sfânta biserică din Săcădat, spre a și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Alexandru Munteanu, protopr. insp. școlar.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant dela școala a doua din **Bulz**, protopresbiteratul Peștesului, prin aceasta se publică concurs, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumente: 1. 100 cor. dela comuna bisericească.

2. Lemne de încălzit pentru școală și învățător, sau echivalentul în prețul curent.

3. Locuință cu două chilii, culină, câmară.

4. Grajd pentru vite, și pentru hoară coteț.

5. Grădină de legumi.

6. Întregirea de salar se va acorda din vistieria statului român.

Curățirea salei de învățământ și tăiatul lemnelor cade în sarcina comunei bisericești.

7. La conferențele învățătoresci 20 Alesul e obligat a prevedea învățtoarele școlarii din clasele I—II. conform planului învățământ. Va conduce strana și va toată Duminica și sârbătoarea pe ele sfânta biserică. Pentru comitatul

Ioan Bere m. p. *Petru Vlăduț* adm. pr. președinte. notar.

În conțelegere cu: *Alexandru* protopresbiter, inspector școlar.

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala confesională gr. ort. română muna **Ghiroda**, devenit vacant, se este aceasta concurs cu termen de **30 zile** de publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitul este: a) În bani gata: 180 Locuință cu 2 camere, bucătărie și toale laterale. c) Folosirea grădinei de lângă școală. d) Pentru scripturistica 20. e) Pentru 20 cor. f) Pentru încălzitul salei de învățământ 8 m³ lemne.

Alesul va fi îndatorat pe spesele și griji de curățenia locuinței sale în parohia, iar curățenia în partea din afară a toalele reparaturi, cari provin din folosirea salei de învățământ se îngrijește bisericească.

Alesul va fi îndatorat a conduce cor în biserică, a conduce elevii săi în Duminică și sârbători la biserică și a-i instrui în cântare și cor, fără altă remunerațiune. Cei care vor fi preferați și conduc cor, vor fi preferați și rați deosebit.

Recurenții sunt avizați, ca recursele struite cu documentele recerute și adresate comitetului parohial din Ghiroda, să le înainteze Prea On. Domn. protopresbiter *Ioan Oprea* în Timișoara-Fabric, a se prezenta în timpul concursului Duminică ori sârbătoare în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

Dat din ședința comitetului parohial gr. ort. rom. din Ghiroda, ținută la 11/24 Decemvrie 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu substituții protopresbiter *Ioan Plavosin*, paroh m. n.

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din comuna **Tilecuș**, protopresbiteratul Peștesului, se publică concurs cu termen de **30 de zile** dela publicarea lui în „Biserica și Școala”.

Emolumente: 1. În bani gata 486 cor. parțiat pe popor. 2. 10 jugh. pământ. 3. Intregirea salarului de la Statul român. Alesul e obligat a prevedea și cantoratul.

Doritorii de-a ocupa acest post învățător sunt îndatorati a-și înainta cererile de concurs adresate comitetului parohial din Tilecuș On. Oficiu protopresbiterat în Tileagd, având dânsii a se prezenta în sfânta biserică din Tilecuș, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Vasile Chirila,

preot preșet. com. par. *Gavril* not. com.

În conțelegere cu mine: *Alexandru* teanu, protopop, inspector școlar.

În atențiunea On. preoțimii

În „formularul” pentru înbri preoțimii publicat în „Biserica și Școala” Nr. 13/1920 la rubrica: „Terminușia are a se face avansarea în clasă Leg. dație”, s'a strecurat o greșeală. În locul anului 1921 este a se avuț anul 1923, pentru că înaintarea în dațiile claselor se face tot la 3 ani.

Mihail Păcățian, protopr. insp. școlar.

BIBLIOGRAFII.

În editura librăriei diecezane din Tilecuș a apărut vol. IV (ultimul) al romanului „Și Pace” de celebrul scriitor Leon Tolstoi tradus în românește de Adrian C. Corbul. Costul este de 2 cor. pt. francatură. Toate librăriile din țară și străinătate pot să răscumereze la un loc fac 26 cor. — și se pot comanda la *Librăria diecezană Arad strada M. Eminescu*.

Cenzurat: *Alexandru T. Stambo*